

lishment of higher education, which objective provide formation exploring phenomenon. In research, was separated next pedagogical conditions of formation of readiness to manager activity of the future specialist of emergency-rescue service of Civil Protection by mean of interactive learning; developing valuable orientations and cadets' axiosphere, their motivated involving to interactivity; organization of educational process as system knowledge assimilation, abilities, and skills of manager activity on base of creative corporation and co-working teachers and cadets, creating comfortable conditions for learning; cadets are using interactive technologies, technique, means of learning in studying process, which provide opportunity to model typical situations of manager activity of emergency rescue unit of Civil Protection service; creation of education-methodical providing of cadet's interactive learning self-realization of subjects of educational provide

in a way to open up their personal potential and manifestation manager qualities in interactive learning.

Originality: Pedagogical conditions of formation of readiness to manager activity of the future specialists of emergency-rescue service of Civil Protection were separated and opened up essence of concept of researching phenomenon.

Conclusion: Characteristic of pedagogical conditions of formation of researching phenomenon in general shape lets to build its model and to do experimental work in next researches.

Keywords: Pedagogical conditions; means of interactive learning; specialists of emergency-rescue service Civil Protection.

Одержано редакцією 17.01.2019
Прийнято до публікації 21.01.2019

DOI 10.31651/2524-2660-2019-2-119-122

ORCID 0000-0001-5417-8953

СКРИПНИК Олександр Сергійович,

аспірант кафедри професійної педагогіки та соціально-гуманітарних наук, Льотна академія Національного авіаційного університету
e-mail: sasha03099@gmail.com

УДК 37.013:793.3.

ПРОФЕСІЙНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ХОРЕОГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ДО ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті на основі аналізу психолого-педагогічної літератури автор доводить, що підготовка педагогів-хореографів до професійної діяльності повинна здійснюватися на основі компетентнісного підходу на основі тісної взаємодії змісту дисциплін педагогічного та професійних циклів.

Ключові слова: педагог-хореограф, професійна діяльність, вміння, хореографічний колектив.

Постановка проблеми. Основи формування професійної готовності до практичної діяльності майбутніх викладачів хореографічних дисциплін у вищих навчальних закладах на сьогодні є одним з важливих напрямів вищої освіти. Стан освітнього хореографічного досвіду в нашій країні свідчить про те, що сьогодні професійне становлення майбутніх хореографів у вищих розглядається як пріоритетне, у зв'язку з чим постає необхідність у інноваційних підходах організації освітнього процесу у вишах, якісній підготовці творчих фахівців, кваліфікованих педагогів-хореографів відповідного рівня та профілю, конкурентоспроможних на ринку праці.

Основні завдання професійної підготовки представлені у «Концепції розвитку вищої освіти України на 2015–2025 рр.», Законі України «Про вищу освіту» тощо, метою яких є забезпечення доступності якісної освіти, яка відповідає вимогам інноваційного соціально спрямо-

ваного розвитку України, і яка вказує на необхідність орієнтації навчальних закладів на кінцевий результат, забезпечення більш повної відповідності їхньої діяльності потребам ринку праці, що потребує розширення професійної підготовки фахівця. Професійна підготовка педагогів-хореографів для сучасної соціально-культурної сфери стає важливим аргументом для розвитку механізмів та технологій змісту та якості освіти [1, с. 56].

Формування та розвиток фахівця, пошук нових підходів до професійної підготовки педагогів-хореографів є актуальними завданнями вищої школи і в основі вирішення цих завдань не тільки передача знань, умінь та навичок, а й перш за все виховання професіонала, який розуміє існуючі проблеми практики та здатен їх вирішувати.

Питання становлення професійного фахівця, педагога-хореографа обговорюються на науково-практичних, методичних конференціях та семінарах, друкуються наукові статті з даної проблематики, тобто теоретичні та практичні аспекти цієї проблеми в наш час набули універсального характеру. Вивченню та пошуку нових підходів до професійної підготовки фахівців в системі професійної освіти, в тому числі до підготовки педагогів-хореографів присвячені багаточисельні соціологічні

(О. Генісаретський, М. Мерзяков, З. Мазур та ін.); психологічні (Є. Заїр-Бек, Г. Ільїна, В. Краєвський та ін.); педагогічні (В. Безрукова, М. Костюк, В. Монахов та ін.) дослідження [2].

Питання професійної підготовки майбутніх викладачів-хореографів розглядалися в наукових доробках Т. Благової, Г. Березової, А. Бондаренко, Р. Захарова, Т. Осипової, О. Ребрової, С. Шипа та ін.

Мета статті – теоретично обґрунтувати зміст професійної підготовки майбутнього педагога-хореографа у виші до практичної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Результати аналізу напрямів професійної діяльності випускника-хореографа свідчать про те, що педагог-хореограф – це висококваліфікований фахівець в галузі танцювального мистецтва. Крім фізичної підготовки та вміння методично грамотно організувати навчально-педагогічний процес з учнями, педагогу необхідно знати методологію постановки хореографічного твору; історію вітчизняного та зарубіжного хореографічного мистецтва; музичну грамоту; сценографію, історію костюму тощо. Також педагог повинен знати методику викладання класичного, народного, історико-побутового, бального, сучасного танцю та володіти ґрунтовними знаннями з психології та педагогіки. Зміст вищевказаних дисциплін орієнтований перш за все на опанування студентами професійними компетенціями в галузі хореографічної діяльності:

- балетмейстер-педагог повинен бути високоєрудованим фахівцем, який не тільки володіє специфікою хореографічного мистецтва, а й розуміється в суміжних видах мистецтва: музиці, драматургії, образотворчому мистецтві, літературі, поезії тощо;

- педагог-хореограф як художник повинен мислити хореографічними образами, особливо повинен знати та любити музику, вивчати її, вміти розкрити її засобами хореографії;

- педагог-хореограф повинен володіти комунікативними та організаційними здібностями, які є важливими як в навчально-виховній, так і в концертній діяльності творчого колективу [2, с. 213].

Вищевказані компетенції акцентують увагу перш за все на вдосконаленні професійної підготовки педагога-хореографа як балетмейстера, керівника

хореографічного колективу, педагога, який спрямовує навчально-виховну та концертну діяльність творчого колективу, зміну його образу та формування готовності до роботи в умовах освітніх програм дитячих шкіл мистецтв, центрів естетичного виховання, дитячих та дорослих творчих колективів закладів культури та освіти.

Практика доводить, що не всі випускники педагогі-хореографи в період навчання у вишу професійно опановують планування та організацію навчально-виховного процесу, можуть будувати моделі навчання, виховання, індивідуально-зорієнтовані стратегії навчання і виховання. Про це свідчать підсумки засідань круглих столів, практикумів, методичних семінарів за участю роботодавців, педагогів-хореографів, керівників хореографічних колективів, які проводяться на базі вищих навчальних закладів. Проблеми професійної підготовки у вишах в галузі формування професійної готовності майбутнього педагога-хореографа розглядаються на науково-практичних та методичних конференціях викладачів та студентів [3, с. 122].

Однією з обговорюваних проблем круглих столів та конференцій є зростаюча потреба у неперервній освіті професійно-творчого становлення особистості педагога-хореографа.

В наш час вирішення проблеми професійної підготовки фахівців педагогів-хореографів має постійний характер, оскільки вона зорієнтована на повсякденні поточні задачі, пов'язані з реформою освіти в цілому, модернізацією дидактичних засобів щодо оволодіння технічними елементами народної, сучасної, класичної хореографії, композицією танцю, зачіпає загальнокультурні, моральні та естетичні аспекти.

Методологічні та теоретичні основи педагогічного процесу. Які реалізуються на практиці та забезпечують його особистісно-діяльну орієнтацію, спрямовані на створення професійно спрямованого навчального середовища підготовки педагога-хореографа, що забезпечує досягнення високого рівня професійної компетенції.

Навчання педагогів-хореографів на базі коледжів культури і мистецтв в рамках неперервної освіти розширюють зв'язки з освітніми закладами, професійними та аматорськими колективами,

забезпечуючи професійну підготовку учнів, які в подальшому стають абітурієнтами вищих навчальних закладів. Не менш важливою проблемою є практична взаємодія коледжів культури і мистецтва та вищих навчальних закладів в галузі хореографічної освіти. Сучасний рівень розвитку вищої, середньої та додаткової освіти дозволяє запропонувати слухачам та партнерам з курсів підвищення кваліфікації таку програму комплексної освіти, в якій була б надана можливість ознайомитися з новітніми напрямками в галузі хореографії, викладанні теорії та методики навчання, а також практичних відвідувань занять з різних видів хореографічного мистецтва, індивідуальних консультацій з фахівцями в галузі хореографії. З метою практичної взаємодії під час реалізації вищевикладених задач можна рекомендувати наступні методи і форми співробітництва – обмін навчальними планами і програмами, навчально-методичними посібниками, їхня спільна розробка, запрошення викладачів дитячих шкіл мистецтва, керівників колективів на підсумкові відкриті заняття-екзамени викладачів з циклів спеціальних дисциплін, участь викладачів та учнів дитячих шкіл мистецтва, коледжів культури і мистецтва у проведенні науково-практичних конференцій, підготовка публікацій з проблем хореографічної освіти, проходження стажування в галузі хореографічного мистецтва за обраними спеціальностями тощо [2, с. 214].

Ще однією, важливою та обговорюваною проблемою є вдосконалення психолого-педагогічної підготовки педагога-хореографа. Вирішення цієї проблеми має важливе значення в розробці моделі оцінки знань, умінь, розуміння студентами вищу форми та змісту циклу психолого-педагогічних дисциплін, що дозволяють майбутньому педагогу-хореографу оптимально засвоювати зміст навчального матеріалу. Крім цього, необхідно пам'ятати про важливість спеціальної підготовки педагога-хореографа щодо оволодіння навичками педагогічної роботи в жанрі танцювального мистецтва як з дитячим, так і з дорослим хореографічним колективом в аспекті опанування процесом навчання і виховання учнів. Діяльність педагога-хореографа при засвоєнні форм і методів навчання хорео-

графічним дисциплінам може бути осмисленою та ефективною тоді, коли хореографи будуть розуміти художнє значення та цінність, які несуть в собі пластичні елементи класичного, народного, історико-побутового, сучасного танцю, коли навчальна програма, яка будується на основі засвоєння пластичної мови, реалізується на інформаційному, аналітичному та евристичному рівнях [4].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, система підготовки педагогічних кадрів в галузі хореографічного мистецтва, процес формування професійної готовності педагога-хореографа до практичної діяльності полягає в наступному:

1. Процес формування професійної готовності педагога-хореографа до практичної роботи будується з урахуванням сучасних умов хореографічної діяльності в закладах культури та мистецтва, вищих навчальних закладів тощо.

2. Освітнє середовище являє собою сукупність педагогічних умов, які забезпечують єдність психолого-педагогічної та професійної підготовки педагогів-хореографів.

3. Професійно значущі якості майбутнього педагога-хореографа з'ясовані та конкретизовані. До них відносяться самостійність, емоційна стабільність, знання, вміння та навички, які сприяють здійсненню практичної діяльності в колективі.

4. Педагогічні та психологічні аспекти професійної готовності майбутнього педагога-хореографа пов'язані з вимогами практичної роботи з учасниками дитячих танцювальних колективів [2, с. 215].

Запропонований аналіз дозволяє стверджувати, що підготовка педагогів-хореографів повинна здійснюватися на основі тісного взаємозв'язку змісту дисциплін педагогічного і професійного циклів з урахуванням компетентнісного підходу. Здатність до самореалізації особистості в майбутній професійній діяльності допоможе студентам успішно вирішувати професійні протиріччя та завдання, які виникають.

Разом з тим, проведений аналіз процесу формування професійної готовності педагога-хореографа до практичної діяльності не відображає всіх компонентів підготовки педагогів-хореографів до вирішення професійних завдань і не пре-

тендує на вичерпне вирішення всього питання. Подальшої розробки потребують питання професійного розвитку педагогів-хореографів системи додаткової освіти, підготовка магістрів хореографічного профілю на основі спадкоємності освітніх ланок.

Список бібліографічних посилань

1. Абдуллина О.А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования: учебное пособие. М.: Просвещение, 1984. 208 с.
2. Палилей А.В., Бондаренко А.А. Процесс формирования профессиональной готовности педагога-хореографа к управлению детским хореографическим коллективом. Кемерово, 2016. С. 210–216.
3. Громов Ю. Работа педагога-балетмейстера в детском хореографическом коллективе: учебное пособие. СПб, 2006. 543 с.
4. Богачева Ю.В. Формирование профессиональной готовности к практической деятельности педагогов-хореографов в вузах культуры и искусств: автореф. дис. ... кан. пед. наук: 13.00.08. М.: МГУКИ, 2007. 32 с.
5. Цыпин Г.М. Сценическое волнение и другие аспекты психологи исполнительской деятельности: учебное пособие. М.: Музыка, 2010. 128 с.
6. Сивоконь Ю., Босий В. Формування професійної спрямованості особистості майбутнього викладача хореографії. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2017. С. 151–154.

References

1. Abdullina, O. A. (1984). General Teaching Preparation of a Teacher in the System of Higher Pedagogical Education: a manual. Moscow: Education, 208 p.
2. Paliley, A.V., Bondarenko, A. A. (2016). The process of formation of professional readiness of the teacher-choreographer for the management of the children's choreographic team. Kemerovo. 210–216.
3. Gromov, Y. (2006). Work of a teacher-choreographer in a children's choreographic group: a training manual. St. Petersburg. 543 p.
4. Bogacheva, Yu.V. (2007). Formation of professional readiness for practical activities of teachers and choreographers in universities of culture and the arts (Ph.D Dissertation). Thesis. Moscow: MGUKI, 32 p.
5. Tsypin, G. M. (2010). Stage excitement and other aspects of performance psychology: study guide. Moscow: Music, 128 p.
6. Sivokon, Yu., Bossiy, V. (2017). Formation of professional orientation of the personality of the future teacher of choreography. Kropivnitsky: Publisher TsSPU V. Vynnychenko. 151–154.

SKRYPNYK Oleksander,

post-graduate student of Professional Pedagogy and Social and Humanitarian Sciences Department,
Flight Academy of the National Aviation University

PROFESSIONAL READINESS OF THE FUTURE TEACHER OF CHOREOGRAPHIC DISCIPLINES TO PRACTICAL ACTIVITY

Abstract. Introduction. The existing system of training pedagogical personnel in the field of choreographic art, which corresponds to the strategic prospects of native education, in our time needs some modernization. The problem of modernizing the educational system is to improve its quality, to integrate educational scientific and practical activities, which is one of the priority directions. For a young specialist, it becomes important to design professional activities, orientation skills in non-standard situations, prediction of the consequences of its transformation. For the future teacher-choreographer, the design of professional activities is also actualized because he must form this skill in his students. Therefore, the training of choreographer teachers should be carried out taking into account the competence approach based on the close relationship between the content of the disciplines of the pedagogical and professional cycles. In future professional activities, the ability to self-fulfillment of the individual will help students to successfully solve professional contradictions and challenges that arise.

Purpose. Theoretically substantiate the contents of the professional training of the future teacher-choreographer in higher education to practical activities.

Research methods. Theoretical analysis of psychological and pedagogical literature on this problem.

Results. The system of training pedagogical staff in the field of choreographic art, the process of forming the professional readiness of the teacher-choreographer for practical activity is as follows: 1. the process of formation of professional readiness of the teacher-choreographer for practical work is based on the current conditions of choreographic activity in cultural and artistic institutions, higher educational establishments, etc. 2. Educational environment is a set of pedagogical conditions that ensure the unity of psychological and pedagogical and professional training of teachers-choreographers. 3. Professionally significant qualities of the future teacher-choreographer are clarified and specified. These include autonomy, emo-

tional stability, knowledge, skills and abilities that facilitate the implementation of practical activities in the team.

4. Pedagogical and psychological aspects of the professional readiness of the future teacher-choreographer associated with the requirements of practical work with participants of children's dance groups.

Originality. Scientific novelty consists in identifying practical problems of professional training of future teachers-choreographers, which include: the need for continuing education of professional and creative formation of the person of the teacher-choreographer; practical interaction of higher educational establishments with cultural and arts institutions in the field of choreographic education; perfection of psychological and pedagogical preparation of the future teacher-choreographer.

Conclusions. The author states that the training of choreographer teachers should be based on the close relationship between the contents of the disciplines of the pedagogical and professional cycles, taking into account the competency approach. The ability to self-fulfillment of a person in future professional activities will help students to successfully solve professional contradictions and challenges that arise.

However, the analysis of the process of forming the professional readiness of the teacher-choreographer for practical activities does not reflect all components of the training of choreographer teachers to solve professional problems and does not pretend to exhaustive solution to the whole question. Further development requires the professional development of teachers-choreographers of the system of additional education, preparation of masters of choreographic profile on the basis of continuity of educational units.

Keywords: teacher-choreographer; professional activity; skills; choreographic team.

Одержано редакцією 17.01.2019
Прийнято до публікації 21.01.2019